

Naturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM
e-post:
registrator@naturvardsverket.se

Öster Malma 14 februari 2017

Svenska Jägareförbundets yttrande över förslag till principer och process för fastställande av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur NV-03231-15

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat Förbundet, vill inledningsvis framhålla att förbundet redan 2014 framförde kritik mot de principer som Naturvårdsverket beslutade om för fastställande av miniminivåer. Förbundets huvudkritik då som nu handlar om att de mål som sätts måste vara begripliga, tydliga och beskriva politikens målsättning. Naturvårdsverkets förslag saknar tyvärr alla dessa delar. Naturvårdsverkets förslag som innebär att "verkliga föryngringar" ska utgöra grund för miniminivåer leder till att de inlåsnings effekter som vi sett de senaste åren permanentas. Län som tillfälligt har få föryngringar eller som har dåliga inventeringsförhållanden får lägre miniminivå än län med de omvända förhållandena. Det i sin tur innebär att förvaltningsplanerna beskriver dagsläget istället för att beskriva rovdjurspolitikens långsiktiga målsättning.

Förslaget skapar konflikter och skadar förtroendet för förvaltningen genom att skapa felaktiga förväntningar och motverka initiativ till att ta ansvar i spridningslänen. I län där antalet vargar är stort gäller det omvända förhållandet. Där kan man inte formulera långsiktiga lägre mål, t ex i enlighet med riksdagens beslut om att minska koncentration av t ex varg där stammarna är som tätast. Förvaltningsmålen tillåts styras av slumpfaktorer som spårningsförhållanden under enskilda vinterar. Det är inte rimligt.

Förbundet anser fortfarande att det nationella referensvärdet ska fördelas ut som länsvisa miniminivåer som motsvarar rovdjurspolitikens långsiktiga målsättning. Det innebär att de inte kan motsvaras av verkliga föryngringar. I sak påverkar det inte möjligheten att upprätthålla det nationella referensvärdet eftersom länsstyrelserna via samverkansråden alltid måste ta hänsyn till den nivån vid eventuella beslut om jakt. Däremot tydliggör det politikens målsättning istället för att beskriva dagsläget. Förbundet inser dock att det verkar vara svårt att få Naturvårdsverket att lämna principen om verkliga föryngringar varför vi redogör för ett alternativt förslag som innebär att miniminivåer enbart sätts på förvaltningsområdesnivå, inte på län. Se förslag nedan.

Naturvårdsverket principer:

Punkt 1: Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåer inom ramen för de nationella målen för varje art.

Förbundet tillstyrker principerna för fastställande av miniminivåer, men menar att dessa enbart ska sättas på förvaltningsområdesnivå.

Punkt 2: Summan av miniminivåerna är densamma som referensvärdet för samma art.

Förbundet tillstyrker att miniminivåerna är de samma som referensvärdet för arten, men att dessa enbart ska sättas på förvaltningsområdesnivå.

Punkt 3: Miniminivån bör motsvaras av faktiska föryngringar.

Förbundet avstyrker förslaget. Länsvisa miniminivåer som motsvaras av verkliga föryngringar har som Förbundet förutsåg vid föregående miniminivåprocess visat sig få exakt de negativa effekter på förvaltningen som befarades. Förvaltningsplaner och mål ska beskriva ett framtida önskvärt tillstånd utifrån den fastlagda rovdjurspolitiken, inte beskriva dagsläget. Det skapar inlåsnings effekter och gör förvaltningen otydlig och oförutsägbar.

Se Förbundets eget förslag nedan.

Punkt 4: I det fall ett län inte har några föryngringar av en art bör inga miniminivåer för arten fastställas.

Förbundet avstyrker förslaget. Ett streck innebär att inget ansvar för genomförande av den nationella rovdjurspolitiken formuleras. Det skapar felaktiga förväntningar i län där rovdjuren ännu inte etablerat sig och tolkas av län med många rovdjur som att delar av landet slipper ta ansvar för den nationella rovdjurspolitiken.

Förbundet förordar istället att samtliga län formulerar långsiktiga förvaltningsmål.

Punkt 5: I de fall det är möjligt bör samma principer gälla för alla arter vid fastställandet av miniminivåer.

Förbundet tillstyrker förslaget. Förbundets eget förslag nedan innebär att principerna för fastställande av miniminivåer blir de samma för alla arter. Med Naturvårdsverkets förslag kan samma princip för alla arter inte nås.

Punkt 6: Beslut om fastställande av miniminivåer bör grunda sig på fastställda inventeringsresultat

Förbundet tillstyrker, men poängter att detta enbart avser miniminivå för förvaltningsområdet.

Punkt 7: Naturvårdsverket bör minst en gång vart femte år se över fördelningen av miniminivåerna.

Förbundet tillstyrker, men enbart om revideringen avser miniminivå för förvaltningsområdet. I det fall Naturvårdsverket håller fast vid miniminivå på län måste justeringar av miniminivån kunna göras allt eftersom önskad spridning/omfördelning av en art sker.

Förbundets förslag

Av 1§ Förordning (2009:1263) framgår följande. *Förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.*

Rovdjurspolitikens målsättning är tydlig med att rovdjuren ska finnas kvar i den svenska faunan och att arterna ska tillåtas sprida sig till sina naturliga utbredningsområden samtidigt som koncentrationerna ska minskas där stammarna är som tätast. Därför måste också länens förvaltningsplaner formuleras utifrån dessa övergripande mål.

Förbundet menar att miniminivåer för län inte går att motivera, då de enbart skapar inlåsnings effekter och ökar polariseringen mellan parter. Förbundet anser därför att miniminivå enbart ska sättas för förvaltningsområdena. För att i viss mån tillmötesgå Naturvårdsverket önskan om att miniminivåer ska motsvaras av verkliga föryngringar accepterar förbundet att miniminivåerna på förvaltningsområdena motsvaras av sådana, även om vi föredrar miniminivåer på län som inte motsvaras av verkliga föryngringar. Visserligen skapar miniminivåer på förvaltningsområdesnivå också inlåsnings effekter, men i dagsläget förändras inte stammarnas fördelning i sådan takt att det är ett stort problem under förutsättning att nivåerna ses över med jämna mellanrum.

Förbundet menar vidare att alla län bör formulera förvaltningsnivåer för samtliga arter där det krävs för att nå rovdjurspolitikens mål. För t ex järv finns vare sig biologiska förutsättningar eller politiska mål formulerade som kräver förvaltningsmål. Förvaltningsnivån för län ska ange det långsiktiga målet för stammarnas storlek utifrån den nationella rovdjurspolitikens övergripande målsättning.

Det har föreslagits och även tillämpats inriktningsmål, utöver förvaltningsmål för enskilda län. Förbundet förstår att det kan fungera i fråga om varg i ett läge där stammarna inte är jämnt fördelade inom ett förvaltningsområde eller om en art helt saknas. Förbundet menar ändå att det bör finnas så få begrepp som möjligt och att begreppet inriktningsmål förlorar sin betydelse när en art nått den önskvärda nivån i ett län. Förbundet förordar därför att "förvaltningsmål" är det enda begrepp som används på län. Precis som tillämpningen varit idag innebär inte ett länsvist förvaltningsmål att t ex jakt omöjliggörs även om inte det enskilda länets förvaltningsmål har nåtts. Det avgörande är om miniminivån på förvaltningsområdet har nåtts. Då delegeras beslutanderätt om licensjakt till samtliga län inom förvaltningsområdet och även län som ännu inte nått sin egen förvaltningsnivå kan besluta om jakt, om än begränsad sådan, och i dialog med övriga län via samverkansrådet.

För att förtydliga rovdjurspolitikens övergripande målsättning är det dock lämpligt att sätta ett långsiktigt förvaltningsmål för förvaltningsområdena. Det skulle tydliggöra för alla att stammarna för vissa arter ska tillåtas öka inom förvaltningsområdet, medan andra kan tillåtas minska. Då miniminivåerna styr förvaltningsutrymmet, fungerar inriktningsnivåerna enbart som ett sätt att beskriva den övergripande långsiktiga målsättningen.

Förbundet menar därför att förvaltningens mål bör formuleras enligt följande:

1. Referensvärde på nationell nivå

Motsvaras av de nivåer som Naturvårdsverket fastställt inom de av riksdagen givna intervallen för respektive art.

2. Miniminivå på förvaltningsområde

Ska motsvaras av verkliga föryngringar.

3. Långsiktigt förvaltningsmål på förvaltningsområde (samma sak som det länsstyrelserna kallat inriktningsmål)

Det långsiktiga förvaltningsmålet ska motsvara ett långsiktigt mål för stammarnas storlek inom förvaltningsområdet. Målet kan vara högre eller lägre än storleken på en arts population idag. Det långsiktiga förvaltningsmålet beskriver enbart vilken nivå som kan tänkas bli förvaltningsområdets framtida miniminivå. Syftet är att tydligöra rovdjurspolitikens övergripande målsättning, såväl i områden som idag har täta stammar som för områden där de är få eller helt saknas.

4. Förvaltningsmål på län

Förvaltningsmålet ska beskriva länets ansvar för att den nationella rovdjurspolitiken upprätthålls. Förvaltningsmålet för län ska utgå från det långsiktiga förvaltningsmålet för förvaltningsområdet, men behöver inte innebära att summan av de länsvisa förvaltningsmålen är exakt desamma som det långsiktiga förvaltningsmålet. Det långsiktiga förvaltningsmålet beskriver enbart vilken nivå som kan tänkas bli förvaltningsområdets framtida miniminivå.

Förslaget innebär att det krävs en förändring av 4 och 5 § i förordning 2009:1263 så att de länsvisa miniminivåerna tas bort. Förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer behöver även justeras i 4 § så att det framgår att VFD ska medverka i att ta fram förvaltningsmål per län och art. Det bör även framgå av förordningen att VFD ska involveras i processen med att ta fram långsiktiga förvaltningsmål för förvaltningsområdet för respektive art, utifrån rovdjurspolitikens övergripande målsättningar.

Förbundet anser vidare att de förvaltningsmarginaler som tillämpas för närvarande enbart uppfattas om en smyghöjning av miniminivåerna. Förbundet menar att dessa marginaler helt bör slopas. Hamnar en art under referensvärdet ett enskilt år är det enda som händer att utrymmet för licensjakt försvinner, arten i fråga kommer därmed att snabbt öka igen till miniminivån. I det fall Naturvårdsverket inte delar den synen ska förvaltningsmarginalen enbart sättas i förhållande till förvaltningsområdets miniminivå, inte i förhållande till länens förvaltningsmål.

Länsstyrelserna har alltid ett ansvar att oavsett antal djur av en art i det enskilda länet samråda om t ex licensjakt med övriga län inom förvaltningsområdet. Därför behövs ingen förvaltningsmarginal för enskilt län, i de fall summan av förvaltningsmålen på län ligger nära miniminivån. För t ex björn torde summan av länens förvaltningsmål ligga långt över förvaltningsområdets miniminivå. Då finns överhuvudtaget inget behov av marginaler.

Vidare bör Naturvårdsverket ta fram principer för fastställande av långsiktiga förvaltningsmål för förvaltningsområde. Allt i syfte att tydliggöra rovdjurspolitikens övergripande målsättning.

Processbeskrivning för översyn, revidering och fastställande av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur

Jägareförbundet avstyrker förslaget. Förbundet anser att processen med att fastställa miniminivåer bör kunna göras enklare om Förbundets förslag om att slopa miniminivå på län genomförs. Som angetts ovan föreslår förbundet att det sätts långsiktiga förvaltningsmål för förvaltningsområdena, samtidigt som miniminivåerna utgår från verkliga föryngringar. Det betyder att en spridning av stammarna i enlighet med fastlagd politik snabbt kan leda till justering nedåt av miniminivå för förvaltningsområde där koncentrationerna ska minska. Samtidigt som det är tydligt att långsiktiga förvaltningsmålet för spridningsområdet ännu inte har nåtts och därmed heller inte kunnat fastställa en miniminivå som ger utrymme för Naturvårdsverket att delegera rätten att besluta om licensjakt.

Situationen med lodjuren i det södra förvaltningsområdet är ett tydligt exempel på hur vilseledande dagens miniminivåer är. Naturvårdsverket satte miniminivån till 18,5 föryngringar 2014. Senaste vinter kvalitetssäkrades 24,5 föryngringar och genast begärde länsstyrelserna i syd att Naturvårdsverket skulle höja miniminivån till 23 föryngringar. Även om länsstyrelsernas begäran i grunden överensstämmer med riksdagens målsättning om jämnare fördelning av lostammen så ökar det inte förståelsen och acceptensen för rovdjursförvaltningen. Av den anledningen bör långsiktiga förvaltningsmål anges redan nu för de tre förvaltningsområdena.

För Svenska Jägareförbundet den 14 februari 2017

Torbjörn Lövbom

Gunnar Glöersen

Ordförande Rovdjursrådet

Rovdjursansvarig